

Oponentský posudek na bakalářskou práci Josefa Matouška *Koncepce svobody a její etické důsledky v díle Alberta Camuse*

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Chavalka

Oponent: Mgr. Taťána Petříčková, Ph.D.

Autor se ve své práci věnuje tématu svobody u Alberta Camuse, které je stále živé a jeho zpracování je s ohledem na styl Camusovy práce náročné. Autor si je toho velmi dobře vědom a vhodně volí metodu i specifický způsob vyjadřování, které mu pomáhají vyrovnat se s tímto „handicapem“.

Práce je velmi pečlivá, autor pracuje s kvalitní českou i cizojazyčnou literaturou, proto si dovoluji jen pár doplňujících poznámek. V první kapitole autor odkazuje na slavnou definici vztahu esence a existence v existencialismu, avšak v této kapitole volí ukázky a vysvětlení, které tuto definici ne úplně vystihují. Místo toho spíše uniká k tématu podmínek možnosti, volby a svobody. Stejná tendence se objevuje i na závěr úvah o transcendenci, která neznamena jen únik od zodpovědnosti, ale např. problém stvoření ve smyslu esence člověka (s.15). V kapitole *Revolta jako projev solidarity*, kde je výrok „revoltuji, tedy jsme“ chápán pouze jako výraz solidarity a pochopení svobody druhého člověka, by bylo zajímavé zamyslet se nad tím, zda nejde o hlubší úvahu o existenci předcházející esenci a vytváření esence člověka. Tedy o pozitivní moment revolty jako toho, co klade hodnotu vycházející z absurdní situace, a to hodnotu člověka a jeho života (s. 29). Totéž pak lze říci k úvaze o tom, proč je vražda neslučitelná s revoltou, nejde v ní jen o přiznání porážky jako u sebevraždy (s. 32), ale o samotné popření toho, co je revoltou tvořeno. Pokud se ovšem autor nechtěl zamýšlet nad těmito souvislostmi a vychází z rozdílnosti Sartrovy a Camusovy koncepce, je nutné nejprve určit rozdíly jejich pojetí esence a existence.

Odkaz na román *Mor* (co zde může být morem?) v souvislosti s fenoménem sebevraždy rovněž postrádá étos, jímž není volba „správného života“ (postava lékaře), nýbrž pohyb života, který má podobu revolty, byť marné. Zde by také bylo velmi trefné připojit poznámku o *Mýtu o Sysifovi*. Právě díky tomuto momentu by pak autorovi šlo lépe odpovědět na to, v čem spočívá „boj, v němž nelze zvítězit“. Je to právě slovo vzdor, přesněji revolta, které lépe vystihují onen pohyb Ano i Ne, který je současně odmítnutím absurdity a

přítakáním životu v ní, který se tak stává fundamentální hodnotou. Proto Camus mluví o bezpodmínečném přítakání. Revoltu pak autor zmiňuje až někdy v polovině práce, kdy ji vyvozuje z absurdna, jako třetí krok po svobodě a vášni.

Autor správně klade v průběhu práce důraz na pravdivost prožitku a autenticitu a odmítá obecnost, transcendenci atd. Chybí mi ale smysluplný poukaz na ono východisko autenticity a prožitku, které Camus nečerpá z pouhé negace všeho obecného, ale ze základního pojmu situace, a to navzdory tomu, že má autor v práci kapitolu o situovanosti (nedostatečně zpracovanou). Tento pojem až příliš často nahrazuje neplnohodnotnými výrazy jako je „omezení, omezenost, mantinely lidského pobývání jako společná přirozenost, Sisyfos si v daných mezích svůj úděl oblíbil...“ (např. s. 38). Tarrou chce znát svou situaci, autor opět neobratně tvrdí, že „chce znát své meze a pravdu“. Jde spíše o vědomí, jasnozřivé vědomí jistoty, vědomí situace, v níž se nachází a která je jeho („jeho balvan“). Díky lepšímu zpracování by se pak autor nemusel uchylovat k termínům jako je „život v pravdě, uvědomění“ (kap. *Myšlení hranic*, s. 36).

Jak už bylo řečeno, práce je velmi kvalitní, pečlivá, pracuje s adekvátní literaturou. Když pomíneme počáteční myšlenkové skoky (které jsou v mnoha následujících pasážích autorovou předností), je velmi systematicky členěna a má logický vývoj.

Navrhuji hodnocení výborně.

V Českých Velenicích 29.8.2012

Tat'ána Petříčková